

Posudek školitele na práci Zuzany Horáčkové „Demokratizační proces v Libyi a jeho reflexe.“

Práce se zabývá závažným a aktuálním tématem. Je napsána úsporným a jasným stylem.

Práce si klade za cíl popsat reflexi demokratizačního procesu v Libyi z pohledu „obyčejných občanů“ dané země; z pragmatických výzkumných důvodů byl tento problém zúžen na snahu popsat relevantní názory Libyjců žijících na území České republiky. Metodou pak byly polostrukturované rozhovory podle předem připraveného scénáře.

Empirická část se dělí na čtyři dílčí tematické kapitoly identifikované s pomocí studia tranzitologické literatury (studium přechodů k demokracii): první zjišťuje, jak Libyjci hodnotili nedemokratický režim Muammara Kaddáfího, druhá zjišťuje hodnocení a reflexe pádu nedemokratického režimu, třetí mapuje hodnocení a reflexe nastolení nového, demokratického režimu, a čtvrtá odhaluje perspektivy do budoucna v souvislosti s konsolidací demokracie v Libyi.

Tuto část práce hodnotím jako nejvíce přínosnou, ačkoliv se domnívám, že v práci zdaleka nevytěžila všechna nasbíraná data a „neprodala“ všechnu práci se sběrem a zpracováním dat spojenou. Jednak z toho důvodu, že akademická produkce dlouhodobě ignoruje výzkum názorů a postojů společností v arabském světě obecně (s výjimkou názorů elit a kontra-elit) a v případě Libye zvláště (v Libyi se na rozdíl od jiných zemí neprováděly výzkumy veřejného mínění). Autorka tedy pomáhá průkopnickým způsobem zaplnit určité bílé místo, přichází z autentickými výpověďmi týkajícími se mimořádné historické události. Za druhé, interpretace výpovědí respondentů jsou provedeny poměrně zdařile a s kritickým odstupem i nadhledem prokazujícím, že autorka byla svým respondentům rovnocenným partnerem. Autorka systematicky upozorňuje na případné rozpory ve výpovědích jednotlivých respondentů a také na škálu případných protichůdných názorů objevujících se mezi respondenty. Přitom se čtenáři snaží nabízet dobře podložené, vyargumentované a erudované interpretace, případně dokonce i interpretace alternativní.

Tyto názory (výpovědi) autorka ve své práci vhodně zasazuje do kontextu historického, sociálního, ekonomického a politického vývoje Libye posledních desetiletí, přičemž jí tento kontext slouží jako jedno z východisek pro interpretaci nasbíraných dat. Tato část práce čerpá z poměrně bohatých a vhodně vybraných zdrojů, akademické i seriózní žurnalistické provenience, českých i (především) zahraničních autorů, vesměs předních odborníků na danou oblast (zde autorka provedla solidní rešeršní práci; musíme si uvědomit, že zkoumala velmi aktuální fenomén a zejména relevantní akademická literatura k tématu v době zpracovávání práce teprve vznikala). Podobně jsou výpovědi systematicky zasazovány do teoretického kontextu tranzitologické literatury.

Doplňkovým cílem práce totiž byla snaha konfrontovat teorie tranzitologie zabývající se příčinami přechodů k demokracii s pohledem proti-režimně orientovaných Libyjců. Zejména šlo o koncepci třetí vlny S. P. Huntingtona a jeho pět faktorů demokratizace: krize legitimacy režimu, hospodářské problémy, opoziční role náboženství, role mezinárodních aktérů, efekt nápodoby.

Konečně, jako školitel hodnotím mimořádně kladně prokázanou schopnost studentky předkládat v každé další verzi diplomové práce řádově kvalitnější, promyšlenější a vyzrálejší text. Otázkou do rozpravy proto bude, zda autorka nemá ambici zpracovat ze své diplomové

práce odbornou studii (otevírá se možnost publikovat kapitolu v rozsahu 20-30 stran v zamýšlené knize o arabských revolucích).

V Praze, 10. 6. 2013

Karel Černý, školitel